

PRAKSISOVERSIGT · PANTERET

Praksisoversigt over underpant i løsøre (tinglysningsloven § 47 og bilbogen)

Sikringsakt, individualisering og prioritetskonflikter efter tinglysningslovens § 47 og kapitel 6 a

Version 2 · Opdateret 5. sep. 2026 · 28 afgørelser · 2005-2026

[Læs online](#)

INTRODUKTION

Underpant i løsøre er den panteform, hvor pantsætteren beholder rådigheden over den pantsatte genstand, og hvor sikringsakten derfor ikke kan bestå i rådighedsberøvelse, men må bestå i registrering. Dansk ret har to parallelle spor: individualiseret løsøre tinglyses i personbogen efter [tinglysningsloven § 47](#), mens motorkøretøjer, påhængs- og sættevogne til biler samt campingvogne følger bilbogsspor i kapitel 6 a, jf. [§ 42 c](#) og [§ 42 d](#). Praksis kredser om fire spørgsmål: hvad der overhovedet kan individualiseres og pantsættes, hvornår en godtroende erhverver ekstingverer, hvordan konflikten mellem panthaver og udlægs- eller konkurskreditor løses, og – helt dominerende i den offentliggjorte foged- og landsretspraksis – hvilke konsekvenser manglende eller forsinket tinglysning i bilbogen har for kreditgiverens inddrivelse over for forbrugeren selv.

PRINCIPPER UDLEDT AF PRAKSIS

- 01** Underpant i individualiseret løsøre skal tinglyses i personbogen for at opnå beskyttelse mod aftaler, der i god tro indgås med pantets ejer, og mod retsforfølgning, jf. tinglysningslovens § 47, stk. 1.
- 02** Motorkøretøjer, påhængs- og sættevogne til biler samt campingvogne følger et selvstændigt spor, hvor både ejendomsforbehold og underpant skal tinglyses i bilbogen efter § 42 d, stk. 1.
- 03** Tinglysning er sikringsakt – ikke gyldighedsbetingelse; et utinglyst underpant eller ejendomsforbehold er fuldt gyldigt mellem parterne selv.
- 04** Den, der vil fortrænge en utinglyst underpanteret, skal både selv have tinglyst og være i god tro, jf. § 47, stk. 3, og § 42 d, stk. 4 – samme dobbeltkrav som ved fast ejendom efter § 1, stk. 2.
- 05** Et tinglyst ejendomsforbehold i bilbogen kan ikke ekstingveres af en senere godtroende aftaleerhverver, uanset hvor undskyldelig hans uvidenhed måtte være.
- 06** Underpant kan ikke gives i samlinger af ensartede eller til fælles brug bestemte ting, der betegnes ved almindelige benævnelser, jf. § 47 b, stk. 1 – individualiseringskravet er absolut uden for de lovbestemte undtagelser.

- 07** Omsætningspapirer, simple gældsbreve og andre fordringer kan ikke pantsættes ved tinglysning af løsøre pantebrev, jf. § 47, stk. 10 – fordringer må sikres efter gældsbrevslovens eller virksomheds-/fordringspansreglerne.
- 08** Udlæg direkte i en løsøregenstand opnår efter forarbejderne beskyttelse mod både godtroende aftaleerhververe og kreditorer uden nogen særlig sikringsakt, jf. § 47, stk. 1, modsætningsvis.
- 09** Udlæg i et køretøj omfattet af § 42 c skal derimod tinglyses i bilbogen, når skyldneren ikke er berøvet rådigheden over køretøjet, jf. § 42 d, stk. 1, 2. pkt.
- 10** Ejendomsforbehold i et køretøj, der hverken er eller har været registreret i Køretøjsregisteret, kræver ikke tinglysning for at være beskyttet mod retsforfølgning, jf. § 42 d, stk. 2.
- 11** Manglende rettidig tinglysning af et ejendomsforbehold fratager ikke kreditgiveren adgangen til udlæg hos forbrugeren efter kreditaftalelovens § 42, stk. 2, når køretøjet er ulovligt videresolgt – forbrugeren bærer risikoen for det solgte.
- 12** En fogedretskendelse efter kreditaftalelovens § 42, stk. 2, har materiel retskraft; en senere vindikation reducerer alene kravet med genstandens handelsværdi, men genåbner ikke prøvelsen efter § 41.
- 13** Kreditgiveren, der tager det solgte tilbage udenretligt efter aftale med forbrugeren, mister efter kreditaftalelovens § 48, stk. 2, ethvert restkrav – undtagen hvor tredjemandsrettigheder nødvendiggør fogedrettens medvirken.
- 14** Ved vindikation af uregistreret løsøre solgt fra et mellemlid er udgangspunktet fortsat vindikation; ekstinktion kræver, at ejeren har udvist betydelig uforsigtighed eller skabt en særlig legitimation for mellemlid.
- 15** Tinglyste rettigheder i bilbogen udslettes efter 10 år, hvis der ikke inden fristens udløb anmeldes fornyet tinglysning, jf. § 42 g, stk. 2, der efter § 47, stk. 9, også gælder løsøre pantebrev i personbogen.
- 16** Underpant i ejer pantebrev, der giver pant i løsøre, skal selvstændigt tinglyses, og en sekundær underpanthaver skal desuden give den foranstående panthaver meddelelse for at afskære dennes udvidelse af det sikrede gældsforhold, jf. § 1 a, stk. 3.
- 17** Et tinglyst løsøre pantebrev er ikke negotiabelt, medmindre det klart fremgår af pantebrevet, og skadesløsbrev er aldrig negotiable, jf. § 47, stk. 7.
- 18** Ved konkurs afgøres panthaverens stilling af, hvornår sikringsakten blev foretaget: en sikringsakt iagttaget senere end tre måneder før fristdagen eller ikke uden unødigt ophold efter gældens stiftelse kan omstødes efter konkurslovens § 70.

To registre, ét princip: personbogen efter § 47 og bilbogen efter §§ 42 c-42 d

§ 1

Underpant adskiller sig fra håndpant ved, at pantsætteren beholder besiddelsen og rådigheden. Netop derfor kan sikringsakten ikke være rådighedsberøvelse, og lovgiver har i stedet valgt registrering. [Tinglysningsloven § 47, stk. 1](#) bestemmer:

Underpant i løsøre, som ikke er nævnt i § 42 c, skal tinglyses for at opnå beskyttelse mod aftaler, der i god tro indgås med pantets ejer, og mod retsforfølgning.

Denne tinglysning sker i personbogen, jf. [§ 43, stk. 1](#), der omfatter dokumenter, som hverken skal tinglyses efter kapitel 6 a eller 6 b, og som angår en persons rådighed over løsøre eller over en persons formue i almindelighed. Dokumentet anses for tinglyst, når det er indført i personbogen, og der er afsendt meddelelse herom, jf. [§ 46](#).

Det andet spor er bilbogen. [§ 42 c](#) afgrænser anvendelsesområdet til motorkøretøjer, påhængs- og sættevogne til biler samt campingvogne, og [§ 42 d, stk. 1](#) fastslår, at både **ejendomsforbehold** og **underpant** i sådanne køretøjer skal tinglyses for at opnå beskyttelse mod aftaler indgået i god tro og mod retsforfølgning. Bestemmelsens 2. pkt. udstrækker tinglysningskravet til selve retsforfølgningen, når skyldneren ikke er berøvet rådigheden over køretøjet. Tinglysningen sker i bilbogen, jf. [§ 42 e, stk. 1](#), på grundlag af et dokument, der efter sit indhold går ud på at fastslå, stifte, forandre eller ophæve en ret over **et bestemt køretøj**.

Den asymmetri, de to spor skaber, er central. [Betænkning nr. 1459/2005 om virksomhedspant](#) formulerer den præcist:

Ejendomsforbehold i løsøre, bortset fra visse køretøjer, skal ikke tinglyses for at opnå beskyttelse mod godtroende tredjemand og retsforfølgning, jf. tinglysningslovens § 47, modsætningsvist.

Med andre ord: et ejendomsforbehold i en maskine, et møbel eller en entreprenørmaskine er beskyttet uden registrering, mens et ejendomsforbehold i en bil er ubeskyttet, indtil det står i bilbogen. Underpant kræver derimod tinglysning i begge spor.

Begge registre blev digitaliseret ved **lov nr. 539 af 8. juni 2006** om digital tinglysning. Af de almindelige bemærkninger fremgår det, at udvalget lagde vægt på, at »en ny digital tinglysningsordning opbygges som et samlet system, der fremstår ensartet, uanset om der er tale om tinglysning af rettigheder i tingbogen, bilbogen, personbogen eller andelsboligbogen«, og at »hensynet til bilbogens, personbogens og andelsboligbogens troværdighed« talte for at udbrede tingbogens positive troværdighed – herunder statens objektive erstatningsansvar efter [§ 31](#) – til disse registre. Samme linje ligger til grund for [Betænkning nr. 1471/2006 om digital tinglysning](#), hvor Tinglysningsudvalget anbefalede, at bil-, person- og andelsboligbogen indgik i et »enstreget system«.

Omlægningen var ikke rent teknisk. Af forarbejderne til ændringen af [§ 47, stk. 1](#), fremgår, at ordlyden gik fra »pantebreve, der giver underpant« til »underpant« og fra »få gyldighed« til »opnå beskyttelse«. Justitsministeriet betegnede ændringen som »alene en sproglig ajourføring«, men den løsriver reglen fra det fysiske pantebrev og gør det utvetydigt, at tinglysning er en **sikringsakt** – ikke en gyldighedsbetingelse. Det er præcis den sondring, faged- og landsretspraksis i bilbogssagerne hviler på.

LOV

[Tinglysningsloven § 31](#)[Tinglysningsloven § 42c](#)[Tinglysningsloven § 42d, stk. 1](#)[Tinglysningsloven § 42e, stk. 1](#)[Tinglysningsloven § 43, stk. 1](#)[Tinglysningsloven § 46](#)[Tinglysningsloven § 47, stk. 1](#)

§ 2 Individualiseringskravet: forbuddet mod samlingspant i § 47 b og fordringsundtagelsen i § 47, stk. 10

Underpant efter § 47 forudsætter, at panteretten knytter sig til en **bestemt angivet genstand**. Kravet er positivt lovfæstet i § 47 b, stk. 1:

Underpant i løsøre kan ikke gives i samlinger af ensartede eller til et fælles brug bestemte ting, der betegnes ved almindelige benævnelser, medmindre andet følger af andre lovbestemmelser.

Forbuddet mod samlingspant er den strukturelle grund til, at varelager, besætninger og lignende ikke kan pantsættes ad § 47-vejen. Undtagelsen i § 47 b, stk. 2 – hvorefter indehaveren af en erhvervsvirksomhed drevet fra **lejet** ejendom kan pantsætte driftsinventar og driftsmateriel samt ved landejendomme besætning, gødning og afgrøder – er udtrykkeligt afskåret for køretøjer omfattet af § 42 c. Bestemmelsens sidste punktum lyder: »Reglerne i 1. og 2. pkt. gælder ikke for de i § 42 c nævnte køretøjer.« Køretøjer skal altså individualiseres i bilbogen, også når de indgår i et driftsmateriel, der ellers kunne omfattes af et samlepant.

Parallelt hermed afskærer § 47, stk. 10 pantsætning af fordringer ad denne vej:

Omsætningspapirer, simple gældsbreve og andre fordringer kan ikke pantsættes ved tinglysning af pantebrev efter de i stk. 1 og 8 givne regler.

Denne dobbelte begrænsning er den historiske baggrund for, at lovgiver måtte skabe selvstændige institutter for de aktivtyper, § 47 ikke kan bære. [Betænkning nr. 1459/2005 om virksomhedspant](#) beskriver, hvordan udvalget fandt det væsentligt »at sikre, at de forskellige aktivtyper er entydige, således at det enkelte aktiv alene kan være omfattet af én bestemmelse afhængig af den nærmere anvendelse i den pågældende virksomhed«, og at det burde undgås, at »f.eks. en given maskine på samme tid kan karakteriseres som både varelager og driftsmateriel«. Betænkningen ligger til grund for virksomhedspant og fordringspant, der falder uden for denne oversigt, men som netop er *begrundet* i § 47's individualiseringskrav.

Afgrænsningen er ikke teoretisk. Højesteret har i [BS-136/2012-HJR](#), [BS-136/2012-HJR](#), behandlet omstødelse af et fordringspant og markeret, at pant i udestående fordringer følger sit eget regelsæt med tinglysning som sikringsakt og med selvstændige omstødelsevirkninger. Tilsvarende har Højesteret i [Sag 273/2015](#), [Sag 273/2015](#), måttet afgrænse, om et virksomhedspant omfattede flyreservedele, der ikke var kompatible med de fly, selskaberne selv ejede – en type spørgsmål, der aldrig opstår ved et individualiseret løsørepantebrev, hvor pantet netop knytter sig til én bestemt genstand.

Identifikationskravets praktiske skarphed illustreres af Landsskatterettens afgørelse i [18-0000266](#), [18-0000266](#). Sagen angik ganske vist tinglysningsafgift, men rettens bemærkning om, hvad der udgør en »åbenbart fejlagtig identifikation af det pantsatte«, er direkte relevant: retten fremhævede, at eksempler på **åbenbare** identifikationsfejl efter forarbejderne er »forkert stelnummer på et køretøj«, mens en fejl i afkrydsningen af aktivgrupper først kunne konstateres ved at sammenholde flere dokumenter og derfor ikke var åbenbar. Stelnummeret er med andre ord den identifikator, der bærer bilbogens individualisering.

LOV

[Tinglysningsafgiftsloven § 23, stk. 1](#)[Tinglysningsloven § 42c](#)[Tinglysningsloven § 47b, stk. 1-2](#)[Tinglysningsloven § 47, stk. 10](#)

PRAKSIS **Højesteret** · Højesterets dom om tiltrædelse af virksomhedspant og rækkevidden af pant i flyreservedele

29.11.2016

Højesteret · Omstødelse af fordringspant

21.03.2014

Landsskatteretten · Afslag på godtgørelse af tinglysningsafgift ved fejl i aktivgrupper for virksomhedspant

14.09.2020

§ 3 Ekstinktion: dobbeltkravet om egen tinglysning og god tro

Tinglysningslovens ekstinktionsmodel er den samme for løsøre som for fast ejendom. § 47, stk. 3 bestemmer, at underpant efter stk. 1 og underpant i ejerpantebreve efter stk. 2, der skal fortrænge en utinglyst underpanteret i et ejerpantebrev eller inden for ejerpantebrevets ramme, **selv skal være tinglyst**, og at erhververen ifølge aftalen skal være i **god tro**. Den tilsvarende regel for bilbogen findes i § 42 d, stk. 4. Konstruktionen er identisk med § 1, stk. 2 om fast ejendom.

God tro efter tinglysningsloven er et objektiveret begreb: den, der kunne have slået op i registeret, kan ikke påberåbe sig uvidenhed. Ankenævnet for Forsikring har i sag **100266**, **100266**, udtrykt konsekvensen med usædvanlig klarhed. En bilkøber havde undladt at undersøge bilbogen og blev mødt af finansieringsselskabets krav om udlevering. Nævnet fandt, at der ikke var rimelig grund til proces, fordi

en tinglyst rettighed som et ejendomsforbehold i henhold til Tinglysningsloven § 42d, stk. 1, ikke kan ekstingveres af en senere godtroende aftaleerhverver.

Nævnet lagde udtrykkeligt vægt på, at klageren »burde have undersøgt for restgæld eller pant i bilen ved købet, da dette let kan gøres via bilbogen«. Afgørelsen er ikke en domstolsafgørelse, men den gengiver præcist den retsstilling, § 42 d, stk. 1, etablerer: registeret er offentligt tilgængeligt på stelnummer, jf. **bekendtgørelse om tinglysning i bilbogen § 20**, og undersøgelsespligten er derfor reel.

Godtrosvurderingens streghed kendes også fra tingbogssiden. I **BS-41762/2019-HJR-**, **BS-41762/2019-HJR**, fandt Højesteret, at erhververe af en ejendom ikke havde fortrængt en utinglyst frihedshævd, netop fordi de ikke var i god tro. Præmisserne illustrerer, at dobbeltkravet i § 1, stk. 2 – og dermed i § 47, stk. 3, og § 42 d, stk. 4 – ikke lader sig opfylde ved formel tinglysning alene: den subjektive betingelse prøves selvstændigt.

Omvendt gælder, at tinglysning af **overdragelse** af en underpanteret nu er nødvendig. Efter § 47, stk. 6 og § 42 d, stk. 7 skal overdragelse eller anden overførsel af rettighederne tinglyses for at opnå beskyttelse mod aftaler indgået i god tro om rettigheden og mod retsforfølgning mod rettigheden. Forarbejderne til 2006-loven begrundede dette med, at »dematerialiseringen af pantebrevene nødvendiggør, at sikringsakten i form af rådighedsberøvelse erstattes af registrering i form af tinglysning«. Bestemmelsen medfører bl.a., at også overdragelse af et **ejendomsforbehold** i et køretøj skal tinglyses i bilbogen – en ændring i forhold til den tidligere retstilstand, hvor § 42 d, stk. 3, udtrykkeligt fritog overdragelser for tinglysning.

LOV

Tinglysningsloven § 1, stk. 2

Tinglysningsloven § 42d, stk. 1, 4, 7

Tinglysningsloven § 47, stk. 3, 6

PRAKSIS

Højesteret · Spørgsmål om fortrængning af utinglyst frihedshævd ved ejendomskøb

12.05.2020

Ankenævnet for Forsikring · Afslag på retshjælp til fogsagsag om udlevering af bil med ejendomsforbehold

01.11.2023

§ 4 Vindikation af uregistreret løsøre: hjullæsser-sagen og grænsen for ekstinktion uden for bilbogen

Uden for bilbogens anvendelsesområde findes ingen registerbaseret sikringsakt for **ejerens** ret.

Ejendomsforbehold og ejendomsret til individualiseret løsøre er beskyttet uden registrering, og konflikten mellem den oprindelige ejer og en godtroende omsætningserhverver må derfor afgøres efter de almindelige, ulovbestemte regler om vindikation og ekstinktion. Her ligger et af de områder, hvor retstilstanden fortsat er under afklaring.

Procesbevillingsnævnet meddelte i **25/34745**, **25/34745**, tilladelse til kære til Højesteret i en sag om en leaset, individualiseret hjullæsser. Leasingselskabet havde efter forretningsbetingelserne ret til at **mærke** maskinen og til at besigtige den på leasingtagerens forretningssted, hvorfra den ikke måtte flyttes. Selskabet undlod at mærke maskinen, og en maskinforhandler ejet af samme person som leasingtageren solgte den videre til en godtroende køber.

Både fogedretten og landsretten fremmede sagen med henblik på **vindikation**. Instanserne konstaterede, at de almindelige betingelser for ekstinktion var opfyldt – maskinen havde været i besiddelse hos mellemlæddet, der var sket rådighedsberøvelse, og køberen var i god tro – men fandt alligevel ikke grundlag for at fravige udgangspunktet om vindikation. Fogedretten formulerede det således:

Det forhold, at leasingselskabet ikke havde foretaget mærkning af maskinen, udgjorde ikke i sig selv en sådan betydelig uforsigtighed, der kunne begrunde, at leasingselskabet skulle have fortabt retten til vindikation.

Landsretten lagde særlig vægt på, at leasingselskabet ikke havde anledning til at tro, at leasingtageren ville disponere i strid med selskabets rettigheder, og at selskabet ikke havde skabt en **særlig legitimation** for maskinforhandleren til at råde over maskinen. Afgørelsen viser tærsklen: passivitet og uforsigtighed skal være kvalificeret, før den godtroende erhverver ekstingverer. Sagen verserer for Højesteret.

Den samme grundstruktur genfindes i skifteretspraksis. I **BS-3767/2019-SHR**, **BS-3767/2019-SHR**, havde sælgerne af en motorcykel taget kontantforbehold, men købesummen blev aldrig betalt, og køberen gik konkurs. Sø- og Handelsretten fastslog, at ophævelsen var rettidig og sket inden overgivelse, og at sælgerne derfor fortsat var ejere med separatistret. Modsat i **P-8-08**, **P-8-08**, hvor skifteretten fandt, at kravshaveren hverken havde tilbageholdsret eller et gyldigt ejendomsforbehold i en Bentley Continental i konkursboet, og hvor boet derfor blev frifundet. Og i **P-26-00**, **P-26-00**, blev et separatistkrav på en række løsøreeffekter baseret på en mundtlig forpagtningsaftale afvist over for konkursboet. Fællesnævneren er, at den, der påberåber sig en ret i løsøre uden registreret sikringsakt, bærer bevisbyrden for både rettens eksistens og dens individualisering.

LOV	Konkursloven § 82	Tinglysningsloven § 47, stk. 1	
PRAKSIS	Sø- og Handelsretten · Fordringsprøvelse vedrørende ejendomsret til motorcykel – Kontantforbehold og ophævelse af købsaftale		10.10.2019
	Sø- og Handelsretten · Sag om tilbageholdsret og ejendomsforbehold i konkursbo vedrørende luksusbil		18.07.2008
	Sø- og Handelsretten · Sag om separatiststilling i konkursbo vedrørende løsøreeffekter og erstatningskrav for advokatomkostninger		27.12.2005
	Procesbevillingsnævnet · Procesbevillingsnævnet: 3.-instansbevilling om vindikation eller ekstinktion af leaset hjullæsser solgt via maskinforhandler		26.02.2026

Underpant i løsøreejerpantebreve og de negotiable løsøre pantebreve efter § 47, stk. 7

Digitaliseringen fjernede det fysiske pantebrev og dermed muligheden for håndpantsettning ved rådighedsberøvelse. Lovgiver måtte derfor skabe et registerbaseret alternativ. § 47, stk. 2 bestemmer nu, at underpant i ejerpantebreve, der giver pant i løsøre, skal tinglyses for at opnå beskyttelse mod aftaler indgået i god tro om pantebrevet og mod aftaler om eller retsforfølgning mod løsøret. Den parallelle regel for bilbogen findes i § 42 d, stk. 3.

Forarbejderne til 2006-loven forklarer skiftet:

Da løsøreejerpantebreve således i dag håndpantsettes med rådighedsberøvelse som sikringsakt, vil dematerialiseringen nødvendiggøre, at der indføres en til lovforslagets § 1, nr. 2 (forslaget til tinglysningslovens § 1 a), svarende bestemmelse. Med den foreslåede bestemmelse vil tinglysning således være den nødvendige og tilstrækkelige sikringsakt ved stiftelse af primære underpanterettigheder.

For **sekundære** underpanthavere er tinglysning derimod ikke nok. Efter § 47, stk. 4 og § 42 d, stk. 5 finder § 1 a, stk. 3 tilsvarende anvendelse, hvorefter en panthaver med tinglyst underpant i et ejerpantebrev i god tro kan **udvide det sikrede gældsforhold** med prioritet forud for senere tinglyste rettigheder, indtil meddelelse om de efterstående rettigheder er kommet frem til ham. Forarbejderne udtrykker konsekvensen direkte: den sekundære underpanthaver skal »såvel skulle tinglyse sin ret ... som give en foranstående underpanthaver meddelelse om rettigheden«. Undlades meddelelsen, kan den foranstående panthaver lovligt fortsætte med at udvide rammen på den sekundæres bekostning.

Hvad angår omsætningsbeskyttelsen af selve pantebrevet, bestemmer § 47, stk. 7:

Ved overdragelse til eje eller pant af tinglyste negotiable pantebreve, der giver pant i løsøre, finder §§ 27 a-31 tilsvarende anvendelse. Et tinglyst pantebrev, herunder et ejerpantebrev, der giver pant i løsøre, er ikke negotiablet, medmindre dette klart fremgår af pantebrevet. Skadesløsbreve er ikke negotiable pantebreve.

Udgangspunktet er altså **ikke-negotiabilitet**; negotiabilitet kræver en klar angivelse i pantebrevet selv. Den tilsvarende regel for bilbogens pantebreve findes i § 42 g, stk. 3. Formkravene til pantebrevene fremgår af **bekendtgørelse om tinglysning i personbogen § 9**, der kræver angivelse af hovedstol med valuta, rente og rentevilkår, betalingsvilkår, hvilke aktivtyper pantebrevet omfatter, om pantebrevet er omfattet af lov om kreditaftaler, og respekt af eventuelle foranstående hæftelser. Underpantsettning af et pantebrev sker ved påtegning på det dokument, der underpantsettes, jf. § 20, hvorefter der ikke kan knyttes vilkår til tinglysningen af det enkelte underpant.

At ejerpantebrevet kan give anledning til dyre fejl, viser Landsskatterettens afgørelse i **15-3185091**, **15-3185091**, hvor et selskab ved en indtastningsfejl tinglyste et nyt ejerpantebrev i stedet for at foretage en respektpåtegning, og hvor den variable afgift på 46.700 kr. ikke kunne godtgøres, fordi fejlen ikke var en åbenbart fejlagtig identifikation af det pantsatte.

Endelig kan pantsætningsadgangen begrænses aftalemæssigt. Efter § 43, stk. 2 kan der tinglyses et dokument, hvorved en person forpligter sig til ikke at underpantsette sine aktiver i medfør af bl.a. § 47 uden samtykke fra den påtaleberettigede; formkravene fremgår af **bekendtgørelse om tinglysning i personbogen § 16**.

[Tinglysningsloven § 42g, stk. 3](#)[Tinglysningsloven § 43, stk. 2](#)[Tinglysningsloven § 47, stk. 2-7](#)PRAKSIS **Landsskatteretten** · Landsskatteretten stadfæster afgørelse om variabel tinglysningsafgift ved fejltinglysning af ejerpantebrev

28.06.2019

§ 6 Retsforfølgning: udlæg i løsøre kræver ingen sikringsakt – udlæg i bilbogens køretøjer gør

Et af de mest oversete punkter i systemet er, at udlæg **direkte i en løsørengensstand** ikke kræver nogen sikringsakt for at være beskyttet. Forarbejderne til 2006-loven siger det utvetydigt:

For udlæg, der foretages direkte i en løsørengensstand, vil der som hidtil indtræde beskyttelse over for såvel aftaleerhververe i god tro som kreditorer uden iagttagelse af særlig sikringsakt, jf. § 47, stk. 1, modsætningsvist.

Dette er den logiske konsekvens af, at § 47, stk. 1, alene pålægger *underpant* et tinglysningskrav. Udlæg i selve løsøret får derimod beskyttelse fra udlægsforretningen, hvor fogedretten optegner de aktiver, hvori udlæg er foretaget, jf. [retsplejeloven § 518](#). Udlæg kan efter [§ 508](#) foretages i løsøre, hvis identitet kan fastslås, men ikke i fremtidige erhvervelser – endnu et udslag af individualiseringskravet.

For bilbogens køretøjer gælder det modsatte. [§ 42 d, stk. 1, 2. pkt.](#) bestemmer, at tinglysningskravet også gælder »retsforfølgning i sådanne køretøjer, for så vidt skyldneren ikke er berøvet rådigheden over køretøjet«. Udlægshaveren i en bil, som skyldneren fortsat råder over, skal altså tinglyse sit udlæg i bilbogen for at være beskyttet. Konsekvensen mærkes i praksis: i [BS-3342/2010-OLR](#), [BS-3342/2010-OLR](#), viste en udskrift af bilbogen efterfølgende, at der var foretaget udlæg i en bil, som finansieringsselskabet havde tilbagetaget udenretligt på grundlag af skyldnerens erklæring om, at der hverken var udlæg eller pantsætning.

Omvendt indeholder [§ 42 d, stk. 2](#) en vigtig undtagelse for ejendomsforbehold:

Uanset bestemmelsen i stk. 1 skal ejendomsforbehold i de i § 42 c nævnte køretøjer ikke tinglyses for at opnå beskyttelse mod retsforfølgning, hvis køretøjet hverken er eller tidligere har været registreret i Centralregisteret for Motorkøretøjer. Det gælder dog ikke, hvis køretøjet fritages for registrering.

Undtagelsen rammer det fabriksnye, endnu uregistrerede køretøj – typisk i forhandlerleddet. Beskyttelsen gælder kun over for **retsforfølgning**, ikke over for godtroende aftaleerhververe, som fortsat kan ek스팅vere et utinglyst ejendomsforbehold. [Betænkning nr. 1459/2005](#) bemærker om samme konstellation, at »for så vidt angår retsforholdet mellem rettigheder i fabriksnye køretøjer som nævnt i tinglysningslovens § 42 c ... vil tinglysningstidspunktet som udgangspunkt være afgørende for prioritetsstillingen mellem panterettighederne«.

Endelig bemærker forarbejderne – både til § 47, stk. 6, og til § 42 d, stk. 7 – at det antages, at der **ikke kan foretages udlæg i et ejerpantebrev**: pantsætters kreditorer kan alene foretage udlæg i det aktiv, der er pantsat ved ejerpantebrevet, og panthavers kreditorer alene i den underliggende fordring med dertil hørende sikkerhed i ejerpantebrevet. 2006-loven ændrede ikke denne retstilstand.

LOV

[Retsplejeloven § 508](#)[Retsplejeloven § 518](#)[Tinglysningsloven § 42d, stk. 1-2](#)[Tinglysningsloven § 47, stk. 1, 6](#)PRAKSIS **Landsretten** · Landsrettens kendelse om ophævelse af fogedrettens afgørelse vedrørende tilbagetagelse af bil 09.12.2010

Ejendomsforbehold i bilbogen og forbrugerbeskyttelsen i kreditaftaleloven

Bilbogens praktiske hovedanvendelse er ejendomsforbehold i forbrugerkreditkøb af biler. Her møder tinglysningsloven kreditaftalelovens kapitel 10, og samspillet er kilde til langt den største del af den offentliggjorte praksis.

Ejendomsforbeholdet er gyldigt uden tinglysning. [Kreditaftaleloven § 34](#) opstiller udtømmende gyldighedsbetingelser: forbeholdet skal være aftalt senest ved overgivelsen, det samlede beløb skal overstige 2.000 kr., købet må ikke ske i henhold til en aftale om kredit med variabelt lånebeløb, og sælgeren skal ved overgivelsen være fyldestgjort for mindst 20 pct. af kontantprisen. **Tinglysning nævnes ikke.** Som fogedretten i Glostrup formulerede det i **FS-14488/2017-GLO**, [FS-14488/2017-GLO](#): kreditaftalelovens § 34 »opstiller betingelserne for gyldighed af ejendomsforbehold, men kræver ikke tinglysning for gyldighed«.

Kreditgiveren skal som udgangspunkt søge sig fyldestgjort ved **tilbagetagelse** af det solgte, jf. [§ 35](#), og kan kun i tilfældene i §§ 41-42 foretage udlæg i forbrugerens øvrige aktiver. Tilbagetagelse sker ved fogedrettens hjælp på grundlag af købekontrakten, jf. [§ 36, stk. 1](#), og tilgodehavendet opgøres efter [§ 38](#). Kernebeskyttelsen ligger i [§ 41](#):

Er det solgtes værdi mindre end kreditgiverens tilgodehavende efter § 38, har kreditgiveren kun krav på betaling af det overskydende beløb, i det omfang særlige omstændigheder taler derfor, navnlig hvis forbrugeren har udvist forsømmelighed ved brugen eller opbevaringen af det købte eller har lagt hindringer i vejen for tilbagetagelsesforretningen.

Højesteret har fastholdt denne beskyttelse også i atypiske situationer. I **BS-39568/2019-HJR**, [BS-39568/2019-HJR](#), afgik forbrugeren ved døden uden forudgående misligholdelse, og det solvente dødsbo valgte ikke at indtræde i kontrakten. Højesteret fastslog, at boet succederer i afdødes retsstilling og derfor kan påberåbe sig § 41, og at hverken dødsfaldet eller boets fravalg udgør »særlige omstændigheder«:

Det er ikke under sagen gjort gældende, at der skulle foreligge særlige omstændigheder som dem, der udtrykkeligt er nævnt i § 41. Højesteret finder, at der heller ikke i øvrigt foreligger sådanne omstændigheder. Herefter kan Jyske Finans efter at have fået bilen tilbageleveret ikke gøre yderligere krav gældende over for dødsboet...

Højesteret henviste til ordningens formål, som efter forarbejderne er begrundet i behovet for en »sanering« af området, og til at kreditgiver kan sikre sig mod tab ved at fastsætte udbetaling og afdragsbestemmelser, så der er rimelig realsikkerhed i det solgte via ejendomsforbeholdet. Risikoen for utilstrækkelig realsikkerhed ligger altså hos kreditgiveren.

Er det solgte derimod ikke til stede, skifter billedet. [§ 42, stk. 2](#) bestemmer, at kreditgiveren kan foretage udlæg hos forbrugeren for sit tilgodehavende efter § 38, hvis det solgte ikke findes hos forbrugeren under tilbagetagelsesforretningen. Det er denne bestemmelse, der bærer bilbogssagerne.

LOV	Kreditaftaleloven § 34	Kreditaftaleloven § 35	Kreditaftaleloven § 36, stk. 1
	Kreditaftaleloven § 38	Kreditaftaleloven § 41	Kreditaftaleloven § 42, stk. 2
PRAKSIS	Højesteret · Højesterets dom om restkrav efter tilbagetagelse af bil med ejendomsforbehold i et dødsbo		
	Byretten · Fogedsag om udlæg i forbindelse med kreditkøbekontrakt med ejendomsforbehold		
			17.01.2020
			23.11.2017

Forsinket tinglysning i bilbogen: Santander- og Nordea-sagerne om § 8 hvem der bærer risikoen

Den mest afklarede praksislinje angår situationen, hvor et køretøj med ejendomsforbehold er ulovligt videresolgt til en godtroende erhverver, **før** kreditgiveren fik tinglyst forbeholdet i bilbogen. Kreditgiveren kan da ikke vindicere over for erhververen – men kan han foretage udlæg hos sin egen debitor?

Østre Landsret besvarede spørgsmålet bekræftende i **BS-2651/2017-OLR**, [BS-2651/2017-OLR](#). Debtors tidligere samlever havde solgt bilen uberettiget, før Santander Consumer Bank fik tinglyst ejendomsforbeholdet. Landsretten citerede forarbejderne til den tidligere kreditkøbslovs § 27, stk. 3:

Det viser sig ikke så sjældent under tilbagetagelsesforretninger, at køberen ikke er i besiddelse af det solgte, f.eks. fordi dette er gået til grunde, er blevet stjålet eller ulovligt videresolgt. Også i disse tilfælde bestemmes det, at kreditor kan foretage udlæg for sit tilgodehavende ..., som dette er opgjort af fogedretten. Køberen, der har besiddelsen af det solgte, har således i overensstemmelse med dansk rets almindelige regler risikoen for dette.

Og videre:

Har køberen ulovligt videresolgt det købte til tredjemand, kan der foretages udlæg hos køberen, selvom det er muligt for kreditor at vindicere det købte hos tredjemand. Vindiceret det købte senere fra tredjemand, må kreditors tilgodehavende reduceres med det købtes værdi ved vindikationen.

Landsretten konkluderede, at det er **uden betydning** for adgangen til udlæg, at ejendomsforbeholdet først blev anmeldt til tinglysning efter det ulovlige salg. Tinglysning tjener omsætningsbeskyttelse over for tredjemand og påvirker ikke kreditors mulighed for udlæg efter § 42, stk. 2, i forhold til debitor. Landsretten afviste også, at medtagelse af et tinglysningsgebyr i kontraktens oversigt over kreditomkostninger kunne skabe en berettiget forventning om, at banken ville afstå fra udlæg.

Fogedretten var nået til samme resultat i **FS-14488/2017-GLO**, [FS-14488/2017-GLO](#), men med en supplerende begrundelse: debitor havde efterladt bilen på ekskærestens værksted i et halvt år og kunne derfor bebrejdes, at bilen ikke kunne tilbagetages. Landsrettens præmisser gør denne culpabetragtning overflødig – risikoen er objektiv.

Vestre Landsret trak linjen videre i **BS-305/2019-VLR**, [BS-305/2019-VLR](#), hvor Nordea Finans efter en fogedforretning havde indgået en privat aftale med tredjemanden om tilbagelevering af en motorcykel. Fogedretten i Sønderborg havde i **FS-6537/2018-SON**, [FS-6537/2018-SON](#), nægtet udlæg for restfordringen, fordi motorcyklen allerede var kommet i rekvirentens besiddelse. Landsretten ophævede dette med henvisning til Højesterets kendelse **U2006.2566H**:

Som anført af Højesteret i kendelse af 8. juni 2006 (U2006.2566H) kan en sådan aftale ikke i en situation som den foreliggende sidestilles med, at der er indgået en aftale med skyldneren selv om tilbagelevering af motorcyklen. Forholdet er derfor ikke omfattet af kreditaftalelovens § 48, stk. 2.

En aftale med **tredjemand** om tilbagelevering udløser altså ikke § 48, stk. 2's tab af restkrav – kun en aftale med forbrugeren selv gør det.

Højesteret satte punktum for spørgsmålets rækkevidde i **BS-35/2022-HJR**, [BS-35/2022-HJR](#). En kvinde havde købt en BMW med utinglyst ejendomsforbehold; kæresten solgte bilen ved forfalsket fuldmagt, og

fogedretten fremmede i januar 2017 sagen til udlæg efter § 42, stk. 2. Kendelsen blev ikke kæret. Kvinden vindicerede efterfølgende bilen ved Højesterets kendelse af 21. januar 2020 (**U 2020.894 H**) og gjorde herefter gældende, at § 41 nu måtte anvendes, da hun var uden skyld. Højesteret afviste:

Højesteret finder på den anførte baggrund, at Kærende ikke har krav på en prøvelse af, om hun efter vindikation af BMW'en har krav på at tilbagelevere den til fuld og endelig afgørelse, jf. kreditaftalelovens § 41, eller om opgørelsen af restfordringen kan tilsidesættes, fordi Indkærede (bank) ikke har foretaget en fyldestgørende kreditvurdering inden kreditaftalens indgåelse i 2015, jf. lovens § 7 c.

En kendelse efter § 42, stk. 2, har altså **materiel retskraft**. Skyldnerens manglende skyld og den efterfølgende vindikation ændrer ikke herved; vindikationen medfører alene, at tilgodehavendet reduceres med genstandens handelsværdi på vindikationstidspunktet. Procesbevillingsnævnets bevilling i **107/2019**, **107/2019**, redegør for det principielle samspil mellem de to bestemmelser og for, at spørgsmålet var uafklaret indtil da.

Situation	Konsekvens for kreditgiver
Ejendomsforbehold tinglyst før videresalg	Vindikation over for erhverver, jf. § 42 d, stk. 1
Ejendomsforbehold utinglyst ved videresalg	Ingen vindikation, men udlæg hos forbruger efter § 42, stk. 2
Bilen tilbageleveres, værdi < tilgodehavende	Intet restkrav uden særlige omstændigheder, jf. § 41
Udenretlig tilbagetagelse aftalt med forbrugeren	Intet restkrav, jf. § 48, stk. 2
Aftale med tredjemand om tilbagelevering	§ 48, stk. 2 finder ikke anvendelse

LOV

Kreditaftaleloven § 41

Kreditaftaleloven § 42, stk. 2

Kreditaftaleloven § 48, stk. 2

Tinglysningsloven § 42d, stk. 1

PRAKSIS	Højesteret · Højesteret: Anvendelse af kreditaftalelovens § 42, stk. 2, afskærer efterfølgende anvendelse af § 41	11.05.2023
	Landsretten · Nordea Finans Danmark A/S vs. Debitor: Hjemvisning til fogedretten for udlæg trods vindikation hos tredjemand	03.09.2019
	Landsretten · Udlæg for restgæld hos forbruger efter ulovligt videresalg af bil med ejendomsforbehold	23.01.2018
	Byretten · Fogedretssag om motorcykel: Indsættelse i besiddelse uden yderligere udlæg	13.06.2019
	Byretten · Fogedsag om udlæg i forbindelse med kreditkøbekontrakt med ejendomsforbehold	23.11.2017
	Procesbevillingsnævnet · Kreditaftalelovens § 42 vs § 41: 3.-instansbevilling om retsvirkning af fogedretskendelse ved vindikation af finansieret bil solgt med falsk fuldmagt	28.03.2022

§ 9 Fogedretlige rammer: formel indsættelse, tredjemandsbesiddelse og faldgruben ved udenretlig tilbagetagelse

En række afgørelser afklarer, hvordan tilbagetagelsen praktisk gennemføres, når køretøjet ikke længere findes hos forbrugeren.

Fogedretten i Randers afviste i **FS-3037/2008-RAN**, **FS-3037/2008-RAN**, en begæring om formel indsættelse i en Chrysler, som skyldneren havde videresolgt:

Da Modpart ikke har bilen i sin besiddelse og da bilen er solgt til tredjemand uden at det under sagen er oplyst, om denne tredjemand fortsat har bilen i sin besiddelse, er betingelserne for en formel indsættelse ikke opfyldt, jf. en analogi af kreditaftalelovens § 42, stk. 2.

Vestre Landsret omgjorde afgørelsen i **BS-1280/2008-VLR**, **BS-1280/2008-VLR**, med en begrundelse, der har almen betydning for kæden mellem tilbagetagelse og vindikation:

Da Kærende A/S, tidligere Rekvirent vindikationskrav over for Person er betinget af, at ejendomsforbeholdet kan gøres gældende i forhold til Indkærede, tidligere Modpart, har Kærende A/S, tidligere Rekvirent en retlig interesse i at få prøvet, hvorvidt kreditaftalelovens betingelser for tilbagetagelse formelt er opfyldt.

En formel indsættelse er altså ikke meningsløs, blot fordi genstanden er hos tredjemand: den er forudsætningen for det efterfølgende vindikationskrav.

Den udenretlige tilbagetagelse rummer den største risiko for kreditgiveren. Fogedretten i Næstved fastslog i **FS-11995/2010-NAE**, **FS-11995/2010-NAE**, at en frivillig tilbagelevering direkte fra skyldner til kreditor uden fogedrettens medvirken var sket til fuld og endelig afgørelse. Østre Landsret ophævede kendelsen i **BS-3342/2010-OLR**, **BS-3342/2010-OLR**, fordi der senere viste sig at være tinglyst udlæg i bilen. Landsretten henviste til forarbejderne til kreditkøbslovens § 32, nu **kreditaftaleloven § 48, stk. 2**:

Det fremgår af forarbejderne til kreditkøbslovens § 32, nu Kreditaftaleloven § 48, stk. 2, at hvis tredjemand har rettigheder over det solgte, som bortfalder ved tilbagetagelsen, bør denne altid ske gennem fogedretten, medmindre tredjemand samtykker i en udenretlig tilbagetagelse (betænkning 839/1978).

Da kreditor havde forudsat, at der ikke var udlæg, og tredjemand ikke ville samtykke i aflysning, var kreditor ikke afskåret fra at få behandlet en anmodning om formel indsættelse ved fogedretten. Afgørelsen understreger, at bilbogsopslag før en udenretlig tilbagetagelse er en praktisk nødvendighed.

Hvor forbrugeren derimod **selv** har indgået aftale om tilbagelevering i anledning af misligholdelse, er restkravet definitivt tabt. Østre Landsret fastslog i **BS-548/2009-OLR**, **BS-548/2009-OLR**, at der forelå et oprindeligt trepartsforhold, jf. **kreditaftaleloven § 5**, og at kreditor efter § 48, stk. 2, »i en sådan situation ikke [kan] gøre noget restkrav gældende«. Både udlægget i salgssummen og udlægget i skyldnerens ejendom blev ophævet.

Endelig har Vestre Landsret i **BS-2099/2008-VLR**, **BS-2099/2008-VLR**, taget stilling til fogedrettens kompetence, når skyldneren over for en udlægsbegæring påberåber sig, at kreditor i stedet skal henvises til tilbagetagelse af det solgte. Sagen blev hjemvist til fornyet behandling, og afgørelsen præciserer, at spørgsmålet om fyldestgørelsesrækkefølgen efter kreditaftalelovens § 35 er en indsigelse, fogedretten skal tage stilling til, jf. **retsplejeloven § 501, stk. 2**.

LOV

Kreditaftaleloven § 5
Kreditaftaleloven § 42, stk. 2
Kreditaftaleloven § 48, stk. 2
Retsplejeloven § 501, stk. 2

PRAKSIS	Landsretten · Landsrettens kendelse om ophævelse af fogedrettens afgørelse vedrørende tilbagetagelse af bil	09.12.2010
	Landsretten · Fogedforretning nægtes fremme grundet trepartsforhold og kreditaftalelovens bestemmelser om restkrav efter tilbagetagelse af bil	16.03.2009
	Landsretten · Landsrettens kendelse om hjemvisning af sag vedrørende udlæg	30.01.2009
	Landsretten · Landsrettens kendelse om tilbagetagelse af bil	15.08.2008
	Byretten · Kreditor mistede ret til restfordring ved at modtage bil uden om fogedretten	14.10.2010
	Byretten · Afvisning af begæring om indsættelse i bil solgt til tredjemand	16.06.2008

Panthaverens stilling i konkurs: sikringsaktens tidspunkt og omstødelse efter konkurslovens § 70

Fordi tinglysningen af underpant i løsøre er en sikringsakt, bliver **tidspunktet** for tinglysningen afgørende i konkurs. [Konkursloven § 70, stk. 1](#) bestemmer:

Panteret eller anden sikkerhedsret, som ikke er tilsagt fordringshaveren ved gældens stiftelse, eller som ikke er sikret mod retsforfølgning uden unødigt ophold efter gældens stiftelse, kan fordres omstødt, hvis sikringsakten er foretaget senere end tre måneder før fristdagen.

Bestemmelsen rammer to typiske fejl ved løsørepant: at pantet stilles for **gammel gæld**, og at tinglysningen sker for sent efter pantsætningsaftalen. Højesteret har i [BS-24860/2018-HJR](#), [BS-24860/2018-HJR](#), fastslået, at forsinkelser på 3 og 4 dage ikke opfyldte kravet om sikkerhedsstillelse »uden unødigt ophold«, når forsinkelsen udsprang af skyldnerens likviditetsproblemer snarere end praktiske forhindringer. Dommen er afsagt om finansiell sikkerhedsstillelse, men målestokken for »uden unødigt ophold« er den samme for en panthaver, der først anmelder sit løsørepantebrev til tinglysning nogle dage efter aftalen.

Afgrænsningen mellem individualiseret løsørepant og de flydende pantsætningsformer har betydning for omstødelsens **omfang**. I [BS-136/2012-HJR](#), [BS-136/2012-HJR](#), fastslog Højesterets flertal, at omstødelse af et fordringspant for gammel gæld ikke blot bringer panteretten til ophør, men også forpligter banken til at fralægge sig nettonedbringelsen af den pantsikrede gæld i omstødelsesperioden:

Omstødelse af et fordringspant for gammel gæld efter konkurslovens § 70, stk. 1, indebærer, at pant i udestående fordringer falder bort. Omstødelse indebærer endvidere efter vores opfattelse, at banken skal fralægge sig den nettonedbringelse af den pantsikrede gæld, som har fundet sted i omstødelsesperioden ved indfrielse af pantsikrede fordringer.

Denne »nettometode« forudsætter et løbende, flydende pant og har ikke samme berøringsflade ved et individualiseret løsørepantebrev, hvor pantet knytter sig til én genstand, der ikke udskiftes. Til sammenligning fandt Højesteret i [BS-51059/2020-HJR](#), [BS-51059/2020-HJR](#), at en nettonedbringelse af en kassekredit ikke kunne omstødes, når det ikke var godtgjort, at nedbringelsen medførte berigelse for banken eller tab for boet.

Sikringsaktens betydning i konkurs illustreres også negativt af [BS-503/2006-HJR](#), [BS-503/2006-HJR](#), hvor spørgsmålet om denuntiation som sikringsakt var afgørende for, om sikkerhedsstillelser og betalinger kunne omstødes. Ved fordringer er denuntiation sikringsakt; ved individualiseret løsøre er det tinglysning. Fejlvalg af sikringsakt er en klassisk kilde til, at panthaveren ender som simpel kreditor.

Endelig viser Højesterets afgørelse i [Sag 273/2015](#), [Sag 273/2015](#), at spørgsmål om panthaverens **tiltrædelse** af pantet og pantets genstandsmæssige rækkevidde kan blive udslagsgivende for opgørelsen mod konkursboet. For det individualiserede løsørepant er rækkevidden derimod defineret af pantebrevets angivelse af den bestemte genstand – endnu en praktisk fordel ved individualiseringskravet.

LOV

[Konkursloven § 67](#)
[Konkursloven § 70, stk. 1](#)
[Konkursloven § 74](#)
[Tinglysningssloven § 47, stk. 1](#)

PRAKSIS

Højesteret · Højesterets afgørelse om omstødelse af kassekreditnedbringelse ved eksisterende virksomhedspant

14.12.2021

Højesteret · Højesterets dom om omstødelse af supplerende sikkerhedsstillelse i henhold til værdipapirhandelsloven	21.03.2019
Højesteret · Højesterets dom om tiltrædelse af virksomhedspant og rækkevidden af pant i flyreservedele	29.11.2016
Højesteret · Omstødelse af fordringspant	21.03.2014
Højesteret · Sag om omstødelse af betalinger efter Konkursloven § 70	20.05.2008

§ 11 Tinglysningens formalia: stelnummer, anmærkning, afgift og 10-årig udslettelse

Bilbogens identifikation hviler på stelnummeret. Efter [bekendtgørelse om tinglysning i bilbogen § 9](#) skal dokumentet indeholde oplysninger om person- eller CVR-nummer på de berettigede og forpligtede samt om »stelnummer, mærke (dvs. fabrikat, model og modelvariant) samt eventuelt registreringsnummer«, og hvis det er nødvendigt, kan der anføres en yderligere beskrivelse af køretøjet. Anmodning om udskrift af bilbogen skal **altid** indeholde oplysning om stelnummer, jf. [§ 20](#). Pantebreve skal ud over hovedstol, rente, betalingsvilkår og oplysning om, hvorvidt pantebrevet er omfattet af lov om kreditaftaler, angive foranstående hæftelser, som respekteres, jf. [§ 10](#), og skal indeholde »Almindelige betingelser (BIL)«, jf. [§ 12](#).

Afviselser mellem dokumentet og Køretøjsregisteret udløser anmærkning. [Tinglysningsloven § 42 f, stk. 2](#) bestemmer, at der **skal** gives anmærkning, hvis køretøjet ikke er registreret, hvis den registrerede ejer er en anden end den på dokumentet angivne, eller hvis det til stelnummeret svarende registreringsnummer er et andet end det angivne; afviger dokumentets indhold i øvrigt væsentligt fra registerets oplysninger, **kan** der gives anmærkning. Anmærkningsinstituttet er dermed det praktiske filter mod fejlidentifikation.

At fejl i identifikationen er dyre, fremgår af Landsskatterettens praksis om tinglysningsafgift. I **18-0000266**, **18-0000266**, blev godtgørelse nægtet, fordi fejlen ikke var **åbenbar**:

Det er rettens opfattelse, at det er nødvendigt sammenholde købsaftalen, skadesløsbrev nr. 1 og skadesløsbrev nr. 2, for at konstatere, at der er tale om en fejl... Retten bemærker, at der derfor ikke er tale om en åbenbar fejlagtig identifikation.

Tilsvarende stadfæstede Landsskatteretten i **15-3185091**, **15-3185091**, at en indtastningsfejl ved tinglysning af et ejerpantebrev ikke gav ret til godtgørelse, og i **23-0011973**, **23-0011973**, at afgiftsfritagelse ved afløsning forudsætter, at ét nyt pantebrev afløser ét gammelt med identisk hovedstol. Afgiftsreglerne er transaktionsbaserede, og praksis er streng.

Endelig gælder en tidsbegrænsning. [§ 42 g, stk. 2](#) bestemmer:

Tinglyste rettigheder udslettes af bilbogen, når der er forløbet 10 år efter dokumentets tinglysning og der ikke inden udløbet af denne frist er anmeldt fornyet tinglysning.

Reglen finder efter [§ 47, stk. 9](#) tilsvarende anvendelse på løsørepantebreve i personbogen. Fristen har dybe historiske rødder: allerede i de oprindelige forarbejder til tinglysningsloven fra 1926 blev fristen for fornyelse af tinglysning forlænget, fordi den hidtidige frist var »for kort og for haard mod Panthaverne«, og blev fastsat til 10 år. En panthaver, der glemmer fornyelsen, mister sin omsætnings- og kreditorbeskyttelse – ikke selve panteretten inter partes, men netop den beskyttelse, tinglysningen skulle sikre.

For personbogens vedkommende skal pantebrev angive de enkelte foranstående hæftelser og disses beløb, jf. § 44, stk. 2, og de nærmere formkrav findes i [bekendtgørelse om tinglysning i personbogen § 9](#), herunder kravet om oplysning om, hvilke aktivtyper pantebrevet omfatter.

LOV	Tinglysningsafgiftsloven § 23, stk. 1	Tinglysningsloven § 42f, stk. 2		
	Tinglysningsloven § 42g, stk. 2	Tinglysningsloven § 44, stk. 2	Tinglysningsloven § 47, stk. 9	
PRAKSIS	Landsskatteretten · Afslag på afgiftsfritagelse ved samling af flere virksomhedspanter til ét nyt pantebrev			06.01.2025
	Landsskatteretten · Afslag på godtgørelse af tinglysningsafgift ved fejl i aktivgrupper for virksomhedspant			14.09.2020
	Landsskatteretten · Landsskatteretten stadfæster afgørelse om variabel tinglysningsafgift ved fejltinglysning af ejerpantebrev			28.06.2019

§ 12 Afgrænsning til håndpant, virksomhedspant og tilbehørspant

Underpant efter § 47 er ét blandt flere panteinstitutter i løsøre, og afgrænsningen har direkte betydning for, hvilken sikringsakt der skal iagttages.

Håndpant adskiller sig ved rådighedsberøvelse som sikringsakt. Så længe panthaveren har den faktiske råden over genstanden, kræves ingen tinglysning. Den praktiske betydning af sondringen viser sig i overgangssituationer: forarbejderne til 2006-loven beskriver, hvordan løsøreejerpantebrev indtil dematerialiseringen blev håndpantset med rådighedsberøvelse som sikringsakt, herunder ved sekundær håndpant sætning gennemført ved »bindende underretning til den primære håndpanthaver«, og hvordan hjemlen hertil måtte antages at være gældsbrevslovens § 31, stk. 4, om gældsbreve af særlig beskaffenhed. Digitaliseringen gjorde denne konstruktion umulig og nødvendiggjorde § 47, stk. 2-5.

Virksomhedspant efter [tinglysningsloven § 47 c](#) og **fordringspant** efter [§ 47 d](#) er skabt netop for at overvinde § 47 b, stk. 1's forbud mod samlingspant og § 47, stk. 10's afskæring af fordringspant sætning. De hviler på skadesløsbrev tinglyst i personbogen og har deres egne omstødelles- og nærstående regler. Højesterets praksis i [BS-136/2012-HJR](#), [BS-136/2012-HJR](#), [BS-51059/2020-HJR](#), [BS-51059/2020-HJR](#), og [Sag 273/2015](#), [Sag 273/2015](#), hører til dette selvstændige spor og behandles under den særskilte oversigt om virksomhedspant.

Tilbehørspant efter [§ 37](#) og [§ 38](#) inddrager driftsinventar og driftsmateriel under pantet i den faste ejendom, uden at der stiftes særskilt løsørepant. [Betænkning nr. 1459/2005](#) fremhæver netop grænsedragningen mellem § 37-tilbehør og selvstændigt pantsætteligt løsøre og henviser til retspraksis om, at dyr i en minkfarm eller et dambrug ikke er omfattet af panteretten i den faste ejendom. Er tilbehøret omfattet af § 37, er der ikke behov for – og ikke plads til – et selvstændigt underpant efter § 47.

Endelig er **ejendomsforbeholdet** ikke en panteret, men et forbehold af ejendomsretten. Uden for bilbogen kræver det ingen sikringsakt, jf. § 47 modsætningsvis, mens det inden for bilbogen sidestilles med underpant i tinglysningskravet, jf. § 42 d, stk. 1. Denne dobbeltheden er den enkeltstående vigtigste strukturelle iagttagelse ved emnet, og den forklarer, hvorfor bilbogssagerne dominerer praksis: det er kun her, at et ejendomsforbehold kan gå tabt ved manglende registrering.

LOV	Tinglysningsloven § 37	Tinglysningsloven § 38	Tinglysningsloven § 42d, stk. 1
	Tinglysningsloven § 47b, stk. 1	Tinglysningsloven § 47c	Tinglysningsloven § 47d

PRAKSIS	Højesteret · Højesterets afgørelse om omstødelse af kassekreditnedbringelse ved eksisterende virksomhedspant	14.12.2021
	Højesteret · Højesterets dom om tiltrædelse af virksomhedspant og rækkevidden af pant i flyreservedele	29.11.2016
	Højesteret · Omstødelse af fordringspant	21.03.2014

§ 13 Sammenfatning: hvad der er fast, og hvad der fortsat bevæger sig

Praksis om underpant i løsøre kan sammenfattes i fem faste og to åbne punkter.

Det faste:

- **Sikringsakten er registrering, ikke rådighedsberøvelse.** Individualiseret løsøre tinglyses i personbogen efter [§ 47, stk. 1](#); køretøjer omfattet af [§ 42 c](#) i bilbogen efter [§ 42 d](#). Efter 2006-reformen er ordlyden entydig: tinglysning giver *beskyttelse*, ikke *gyldighed*.
- **Individualiseringskravet er absolut.** [§ 47 b, stk. 1](#) afskærer samlingspant, og [§ 47, stk. 10](#) afskærer fordringer. Det er kun de lovbestemte undtagelser – [§ 47 b, stk. 2](#), virksomhedspant og fordringspant – der åbner for det flydende pant.
- **Ekstinktion kræver både egen tinglysning og god tro.** Et tinglyst ejendomsforbehold i bilbogen kan ikke ekstingveres, jf. [100266](#), [100266](#); omvendt prøves god tro selvstændigt og strengt, jf. [BS-41762/2019-HJR](#), [BS-41762/2019-HJR](#).
- **Manglende tinglysning rammer kun forholdet til tredjemand.** Landsretten fastslog i [BS-2651/2017-OLR](#), [BS-2651/2017-OLR](#), at tinglysningen tjener omsætningsbeskyttelse og ikke påvirker kreditors adgang til udlæg hos forbrugeren efter [kreditaftaleloven § 42, stk. 2](#). Forbrugeren bærer risikoen for det solgte.
- **En kendelse efter § 42, stk. 2, er endelig.** Højesteret fastslog i [BS-35/2022-HJR](#), [BS-35/2022-HJR](#), at kendelsen har materiel retskraft, og at en senere vindikation alene reducerer kravet med genstandens handelsværdi.

Det åbne:

- **Vindikation over for ekstinktion af uregistreret løsøre solgt fra et mellemlid.** Fogedret og landsret fastholdt i sagen om den leasede hjullæsser vindikationsudgangspunktet, men Højesteret skal nu tage stilling, jf. Procesbevillingsnævnets bevilling i [25/34745](#), [25/34745](#). Særligt spørgsmålet om, hvilken vægt der skal lægges på, at ejeren undlod at benytte en aftalt mærkningsret, kan få bred betydning for leasing- og finansieringsbranchen.
- **Rækkevidden af forbrugerbeskyttelsen ved atypisk misligholdelse.** Højesteret har i [BS-39568/2019-HJR](#), [BS-39568/2019-HJR](#), lagt risikoen for utilstrækkelig realsikkerhed hos kreditgiveren i dødsbotilfælde, men grænsen mellem [§ 41](#) og [§ 42, stk. 2](#), afhænger i praksis af, om genstanden er til stede ved tilbagetagelsesforretningen – en tilfældighedspræget skillelinje, som [BS-35/2022-HJR](#) cementerede.

For rådgivere er den operative lære enkel: slå altid bilbogen op før både køb og udenretlig tilbagetagelse, jf. [BS-3342/2010-OLR](#), [BS-3342/2010-OLR](#); tinglys straks efter aftalen, både af hensyn til ekstinktionsrisikoen og af hensyn til [konkursloven § 70](#); og hold fornyelsesfristen på 10 år i [§ 42 g, stk. 2](#) under kontrol.

Nært beslægtede spørgsmål behandles i oversigterne om [kreditaftaler](#), [omstødelse i konkurs](#), [konkurs](#) og [fogedretsbehandling](#).

LOV

[Konkursloven § 70](#)

[Kreditaftaleloven § 42, stk. 2](#)

[Tinglysningsloven § 42c](#)

[Tinglysningsloven § 42d, stk. 1](#)

[Tinglysningsloven § 42g, stk. 2](#)

[Tinglysningsloven § 47, stk. 1, 10](#)

[Tinglysningsloven § 47b, stk. 1](#)

PRAKSIS

Højesteret · Højesteret: Anvendelse af kreditaftalelovens § 42, stk. 2, afskærer efterfølgende anvendelse af § 41 11.05.2023

Højesteret · Spørgsmål om fortrængning af utinglyst frihedshævd ved ejendomskøb 12.05.2020

Højesteret · Højesterets dom om restkrav efter tilbagetagelse af bil med ejendomsforbehold i et dødsbo 17.01.2020

Landsretten · Udlæg for restgæld hos forbruger efter ulovligt videresalg af bil med ejendomsforbehold 23.01.2018

Landsretten · Landsrettens kendelse om ophævelse af fogedrettens afgørelse vedrørende tilbagetagelse af bil 09.12.2010

Ankenævnet for Forsikring · Afslag på retshjælp til fogedsag om udlevering af bil med ejendomsforbehold 01.11.2023

Procesbevillingsnævnet · Procesbevillingsnævnet: 3.-instansbevilling om vindikation eller ekstinktion af leaset hjullæsser solgt via maskinforhandler 26.02.2026

REFERENCE

Lovgrundlag

6 paragraffer

[Kreditaftaleloven § 42](#)

stk. 2

[Tinglysningsloven § 42c](#)

[Tinglysningsloven § 42d](#)

stk. 1-2

[Tinglysningsloven § 42g](#)

stk. 2

[Tinglysningsloven § 47](#)

stk. 1

[Tinglysningsloven § 47b](#)

stk. 1

MATERIALE

Citerede afgørelser

28 afgørelser

HØJESTERET · ØVERSTE INSTANS

8

11.05.2023 Højesteret: Anvendelse af kreditaftalelovens § 42, stk. 2, afskærer efterfølgende anvendelse af § 41 3215-3818

14.12.2021 Højesterets afgørelse om omstødelse af kassekreditnedbringelse ved eksisterende virksomhedspant bs-51059-2020-hjr

12.05.2020 Spørgsmål om fortrængning af utinglyst frihedshævd ved ejendomskøb bs-41762-2019-hjr

17.01.2020 Højesterets dom om restkrav efter tilbagetagelse af bil med ejendomsforbehold i et dødsbo bs-39568-2019-hjr

21.03.2019 Højesterets dom om omstødelse af supplerende sikkerhedsstillelse i henhold til værdipapirhandelsloven bs-24860-2018-hjr

29.11.2016 Højesterets dom om tiltrædelse af virksomhedspant og rækkevidden af pant i flyreservedele 273-2015

21.03.2014 Omstødelse af fordringspant 5435-6518

20.05.2008 Sag om omstødelse af betalinger efter Konkursloven § 70 591-682

LANDSRET TEN · ANKEINSTANS 6

03.09.2019 Nordea Finans Danmark A/S vs. Debitor: Hjemvisning til fogedretten for udlæg trods vindikation hos tredjemand 689-784

23.01.2018 Udlæg for restgæld hos forbruger efter ulovligt videresalg af bil med ejendomsforbehold 6808-8177

09.12.2010 Landsrettens kendelse om ophævelse af fogedrettens afgørelse vedrørende tilbagetagelse af bil 4270-5115

16.03.2009 Fogedforretning nægtes fremme grundet trepartsforhold og kreditaftalelovens bestemmelser om restkrav efter tilbagetagelse af bil 5896-7045

30.01.2009 Landsrettens kendelse om hjemvisning af sag vedrørende udlæg 6482-7777

15.08.2008 Landsrettens kendelse om tilbagetagelse af bil 1364-1651

SØ- OG HANDELSRET TEN · SPECIALRET 3

10.10.2019 Fordringsprøvelse vedrørende ejendomsret til motorcykel – Kontantforbehold og ophævelse af købsaftale BS-3767/2019-SHR

18.07.2008 Sag om tilbageholdsret og ejendomsforbehold i konkursbo vedrørende luksusbil P-8-08

27.12.2005 Sag om separatiststilling i konkursbo vedrørende løsøreeffekter og erstatningskrav for advokatomkostninger P-26-00

BYRET TEN · FØRSTE INSTANS 4

13.06.2019 Fogedretssag om motorcykel: Indsættelse i besiddelse uden yderligere udlæg 688-783

23.11.2017 Fogedsag om udlæg i forbindelse med kreditkøbekontrakt med ejendomsforbehold 6807-8176

14.10.2010 Kreditor mistede ret til restfordring ved at modtage bil uden om fogedretten 4250-5092

16.06.2008 Afvisning af begæring om indsættelse i bil solgt til tredjemand 1294-1563

LANDSSKATTERET TEN · ADMINISTRATIV KLAGEINSTANS 3

06.01.2025 Afslag på afgiftsfritagelse ved samling af flere virksomhedspanter til ét nyt pantebrev 23-0011973

14.09.2020 Afslag på godtgørelse af tinglysningsafgift ved fejl i aktivgrupper for virksomhedspant 18-0000266

28.06.2019 Landsskatteretten stadfæster afgørelse om variabel tinglysningsafgift ved fejltinglysning af ejerpantebrev 15-3185091

PROCESBEVILLINGSNÆVNET · NÆVN / KLAGEINSTANS 2

26.02.2026 Procesbevillingsnævnet: 3.-instansbevilling om vindikation eller ekstinktion af leaset hjullæsser solgt via maskinforhandler 25/34745

28.03.2022 Kreditaftalelovens § 42 vs § 41: 3.-instansbevilling om retsvirkning af fogedretskendelse ved vindikation af finansieret bil solgt med falsk fuldmagt 107/2019

ANKENÆVNET FOR FORSIKRING · NÆVN / KLAGEINSTANS 1

01.11.2023	Afslag på retshjælp til fogedsag om udlevering af bil med ejendomsforbehold	100266
PARKERINGSKLAGENÆVNET · NÆVN / KLAGEINSTANS		1
16.12.2024	Kontrolafgift annulleret: Korrekt p-skiveindstilling ved parkering før tidsbegrænsningens start	park-6518

FORARBEJDE Betænkninger

2 referencer

Betænkning om virksomhedspant
nr. 1459 · 2005 · Justitsministeriet

Betænkning om digital tinglysning
nr. 1471 · 2006 · Justitsministeriet